

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
АБАЙ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ

Абай (Ибраһим) Құнанбайұлы

ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕР

2020

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * Адал жүріп, адал тұр.
- * Адам ата-анадан туғанда есті болмайды: естіп, көріп, ұстап, татып ескерсе, дүниедегі жақсы, жаманды таниды-дағы, сондайдан білгені, көргені көп болған адам білімді болады.
- * Адам баласы жылап туады, кейіп өледі.
- * Адам баласына адам баласының бәрі - дос.
- * Адалдық пен арамдықты кім теңгермек?

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * **Адамзат - бүгін адам, ертең топырақ.**
- * **Адамзат тірілікті дәулет білмек.**
- * **Адамның адамшылығы істі бастағандығынан білінеді.**
- * **Адамшылықтың алды - махаббат, ғаделет сезім.**
- * **Адасқанның алды – жөн, арты – соқпақ.**

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * **Адам баласына жыртықсыз, кірсіз, сыпайы киініп, һәм ол киімін былғап, былжыратып кимей, таза кимек - дұрыс іс.**
- * **Адам баласының ең жаманы - талапсыз.**
- * **Адам – бір боқ көтерген боқтың қабы.**
- * **Адам ғапыл дүниені дер менікі.**
- * **Адам деген даңқым бар,
Адам қылмас халқым бар.**

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * **Ақылсыз би болмас.**
- * **Ақылсыз өзін мақтап былжырайды.**
- * **Ақылсыз шынға сенбей, жоққа сенбек.**
- * **Ақымақ көп, ақылды аз.**
- * **Ақырын жүріп, анық бас.**

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * Алдамшы болмай бақ қайда.
- * Алды – үміт, арты – өкініш алдамшы өмір.
- * Алла өзгермес, адамзат күнде өзгерер.
- * Алланың өзі де рас, сөзі де рас.
- * Алла тағала – өлшеусіз, біздің ақылымыз – өлшеулі.
Өлшеулібірлән өлшеусізді білуге болмайды.

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * Ақыл бітпес дәулетке,
Дәулет бітпес келбетке.
- * Ақыл, қайрат, жүректі бірдей ұста.
- * Ақылды қара қылды қырыққа бөлмек.
- * Ақыл өссе, ол түпсіз терең жақсылық сүйеметікбірлән
өсер.
- * Ақыл сенбей сенбеңіз,
Бір іске кез келсеңіз.

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * Арамдықпен бар ма екен жаннан аспақ.
- * Арамдықтан жамандық көрмей қалмас.
- * Арсыз болмай атақ жоқ.
- * Арттағыға сөзің мен ісің қалса,
* Өлсең де, өлмегенмен боласың тең.
- * Артық ғылым кітапта.

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * **Артық жолдас таппадым татулықтан.**
- * **Артылам деме өзгеден.**
- * **Асаған, ұрттағанға ез жұбанар.**
- * **Асығыс түбі – өкініш.**
- * **Асыл адам айнымас.**

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * Атымды адам қойған соң,
Қайтіп надан болайын.
- * Әділеттік, арлылық, махаббат пен –
Үш жолдасың қабірден әрі өткенде.
- * Әрбір ақылсыз надан арсыз келеді.
- * Аш қарын жұбана ма майлы ас жемей.
- * Әкесінің баласы – адамның дұспаны.
- * Адамның баласы – бауырың.

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * Әрбір арсыз жалқаудан сұрамсақ, өзі тойымсыз, тыйымсыз, өнерсіз, ешкімге достығы жоқ жандар шығады.
- * Әрбір ғалым хақим емес, әрбір хақим – ғалым.
- * Әрбір жалқау кісі қорқақ, қайратсыз тартады.
- * Әрбір жаманшылықтың, жағасында тұрып адамның адамдығын бұзатын жаманшылықтан бойын жимақтық - бұл адамға нұр болады.
- * Әрбір қайратсыз қорқақ мақтанғыш келеді.

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * Әрбір құмар болған нәрсеге жеткенде, яки әне-міне жетер-жетпес болып жүргенде, бір түрлі мастық пайда болады екен.
- * Әрбір мақтан біреуден асамын деген күншілікті бітіреді, күншілік күншілікті қозғайды.
- * Әрбір мақтаншақ қорқақ ақылсыз, надан келеді.
- * Әрбір мастық бойдан оғатты көп шығарып, ақылдың көзін байлап, төңіректегі қараушылардың көзін ашып, «ананы, мынаны» дегізіп, бойды сынататұғын нәрсе екен.

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * Әр хақиқатқа тырысып иждиһатыңмен көзің жетсе, соны тұт, өлсең айрылма!
- * Әсемпаз болма әрнеге.
- * Әуел құдайға сыйынып, екінші өз қайратыңа сүйеніп, еңбегіңді сау.
- * Әуелі өнер ізделік, қолдан келсе.
- * Бақпен асқан патшадан
Мимен асқан қара артық.

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * Балаң бала болсын десең, оқыт, мал аяма!
- * Басқан із, көрген қызық артта қалмақ.
- * Басына һәм өзіне өзгешелік бермек – адам ұлын бір бұзатын іс.
- * Берекенді қашырма.
- * Беталды жанға бой салма.

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * Би болған, болыс болған өнер емес.
- * Бойда қайрат, ойда көз
Болмаған соң, айтпа сөз.
- * Бүгінгі дос - ертеу жау.
- * Біліміден шыққан сөз
Талаптыға болсын кез.
- * Білімсіздік хайуандық болады.

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * Біреуге мылтық үйреттім,
Ол мерген болды, мені атты.
- * Біреуді ызаландырмақ - шариғатта харам, шаруаға залал, ақылға теріс.
- * Бір қайғыны ойласаң,
Жүз қайғыны қозғайды.
- * Бірлік – ақылға бірлік, малға бірлік емес.
- * Бірлік малға сатылса, антұрғандықтың басы – осы.

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * Бірінді, қазақ, бірін дос
Көрмесен, істің бәрі бос.
- * Біріңнің бірін сөйле сөзің тосып.
- * Ғадәләт пен мархмат – көп азығы,
Қайда көрсен, болып бақ соған көмек.
- * Ғалымнан надан артпас ұққанменен.
- * Ғашықтық, құмарлық пен – ол екі жол.

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * Ғұмыр өзі – хақиқат.
- * Ғылым – алланың бір сипаты, ол хақиқат, оған ғашықтық өзі де хақлық һәм адамдық дүр.
- * Ғылымды, ақылды сақтайтұғын мінез деген сауыты бар. Сол мінез бұзылмасын!
- * Ғылымды үйренгенде, ақиқат мақсатпен білмек үшін үйренбек керек.
- * Ғылым таппай мақтанба.

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * Ғалымнан надан артпас ұққанменен.
- * Ғылымсыз ахирет те жоқ, дүние де жоқ.
- * Доссыз ауыз тұшымас.
- * Достық, қастық, бар қызық – жүрек ісі.
- * Досыңа достық - қарыз іс.

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

- * Еңбек қылсаң, қара жер де береді, құр тастамайды.
- * Еңбекті сат, ар сатып неге керек.
- * Ең болмаса, еңбекпен мал табалық.
- * Ерінбей еңбек қылса, түңілмей іздесе, орнын тауып істесе, кім бай болмайды.
- * Еріншек ездiгiнен көпке көнбек.

Абай – 175

АБАЙДЫҢ ТАҢДАМАЛЫ ДАНАЛЫҚ СӨЗДЕРІ

ДЕРЕК КӨЗДЕРІ

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
АБАЙ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ

Абай (Ибраһим) Құнанбайұлы. Таңдамалы даналық сөздер /
Құрастырған, жалпы редакциясын басқарған Ж.Дәдебаев. –
Алматы: Қазақ университеті, 2019. – 96 бет.

<http://abai.kaznu.kz/>

2020

